

Vahinkoklinikka
Strategiajohtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki, STM

Colitis ulcerosa hyvässä hoidossa – vai oliko?

- Colitis ulcerosa ainakin 20 v ajan; muuten perusterve tupakoimaton 50-v mies
- Keskussairaalan potilasasiakirjat alkavat v. 2010, aikaisemmista vaiheista ei tietoa
- Oireet kohtuullisesti (?) kurissa peruslääkityksellä Pentasa 3 g / vrk
- CEA ja CA 19-9 (syöpämerkkiaineet) matalat normaalit
- Säännölliset skopiakontrollit 1-3 v välein toteutuivat sääntillisesti
 - Vaihtelevasti aktiivia tulehdusta
 - Runsaasti biopsioita, ei dysplasiaa
- Muita potilasasiakirjoja ei ole – muita hoitopaikkoja ei ilmoitettu

Colitis ulcerosa – tapaus jatkuu 1

- 2017 kontrollissa oireita 2 viikon ajan enemmän; "paikallishoito ja varalle kortisonikuuri" – ohjeet kirjallisesti kotiin ja kotiosoitteen mukaiseen terveyskeskukseen
- Ohjeena ottaa yhteyttä, jos oireet eivät rauhoitu, ja kliininen kontrolli vuoden päästä
- Potilas tuli sovitusti kontrolliin; kuukauden ajan suoli toiminut 10 x /vrk
- "Steroidikuuri", ja jos sillä rauhoittuu, niin riittää skopia vuoden kuluttua
- KYSYMYKSET: ONKO KESKUSSAIRAALAN HOITO TÄHÄN ASTI ASIANMUKAISTA?
 - **KYLLÄ**
 - **EI**
 - **EN OSAA SANOA:** NOSTA MOLEMMAT LAPUT

Colitis ulcerosa – tapaus jatkuu 2

- Vuoden kuluttua "steroidikuuri hiljattain loppunut", skopiassa aktiivitulehdusta koko paksusuolen alueella, yhdessä koepalassa lievä dysplasia; leikkausharkinta mainitaan
- Kontrolliskopia 6 kk kuluttua: täysin tulehtunut colon ja distaalinen ileum; kahdessa koepalassa dysplasia; lähete yliopistolliseen sairaalaan leikkaukselliseen hoitoon
- Totaalikolektomia: kahdessa kohdassa T1N0 adenokarsinoma; ei leviämistä, CEA-seuranta riittää onkologiseksi jälkihoidoksi
- Vahinkoilmoitus kohdistui yllättävään syöpädiagnoosiin

- KYSYMYS: ONKO AMMATTISTANDARDI ALITETTU?
 - **KYLLÄ**
 - **EI**
 - **EN OSAA SANOA:** NOSTA MOLEMMAT LAPUT

Colitis ulcerosa – tapauksen pohdintaa 1

- Potilas katsoi, että jos leikkauksen mahdollisuudesta olisi puhuttu aikaisemmin, syöpää ei olisi päässyt kehittymään
- Terveysthuollon selvityksessä todettiin, että lääketieteellisestä näkökulmasta CU:n hoito keskussairaalassa oli toteutunut hyvän hoitokäytännön ja suositusten mukaisesti
- Mistä epäluottamus johtui – mitä olisi kenties pitänyt tehdä toisin, jotta hyvä hoitosuhde olisi voinut jatkua?

- Terveysthuollon selvityksessä todettiin lisäksi, että potilasasiakirjamerkinnät olivat oirekuvan ja määrätyn lääkityksen osalta puutteellisia eikä terveyskeskuksen tai työterveyshuollon hoidosta ollut mitään mainintoja
- Skopioiden välillä potilas oli ollut useita kertoja muiden syiden vuoksi keskussairaalan hoidossa, mutta niiden käyntien yhteydessä ei ollut ajankohtaismerkintöjä CU:sta

Potilas
Vakuutus
keskus

Colitis ulcerosa - tapauksen pohdintaa 2

- Mitä seikkoja oli pääteltävissä asiakirjamerkinnoistä tai niiden puutumisesta
 - hoidon kokonaisuuden toteutumisesta?
 - potilas-lääkärisuhteen dynamiikasta?
 - potilaan muusta elämäntilanteesta?
- Onko kerran menetetty luottamus mahdollista palauttaa?
- Viimeisen preoperatiivisen skopian suorittaja varasi potilaalle vastaanottoajan 6 kk päähän "vain siksi, että asioiden eteneminen varmistetaan"

Pikkupotilaan keuhkokuume ei parantunutkaan

- Aikaisemmin terve 5-vuotias tyttö sairastui ensimmäiseen korvatulehdukseensa ja sai siihen avohoidosta amoksisilliinihoidon
- Seuraavana päivänä nousi kuume 38.5, CRP oli yli 200, lähete keskussairaalaan
- Selkeä lohkokeuhkokuume, lapsi oli väsähtänyt => osastolle iv penisilliinihoitoon
- Toipuminen alkoi ripeästi, CRP laski 85:een ja tyttö pääsi kotiin 2 vrk kuluttua
- Jatkohoidoksi p.o. amoksisilliini 7 vrk; kontrolli sovittiin kuukauden päähän
- 3 vrk kuluttua vanhemmat käyttivät tytön uudelleen päivystyksessä, koska kuumelääkkeen tarve jatkui
- Yleistila oli hyvä, keuhkokuuvassa varjostuma oli ohentumassa, CRP oli entistä tasoa ja lapsi arvioitiin kotikuntoiseksi entisellä lääkityksellä

Pikkupotilaan keuhkokuume jtk

- 2 vrk kuluttua yleistila laski nopeasti, lapsi oli korkeakuumeinen, hengitystiheys yli 40 ja CRP taas yli 200, leukosyytit 21
- Ultraäänessä empyeema, joka dreneerattiin, iv-antibiootit ja sairaalahoito jatkui viikon
- Toipumista seurattiin keskussairaalan poliklinikalla 3 kuukauden ajan
- Vahinkoilmoitus: miksi lasta ei hoidettu sairaalassa heti pidempään vaan kotiutettiin; miksi palattiin tehottomaksi osoittautuneeseen amoksisilliiniin (jonka aikana tuli keuhkokuume); toisin toimimalla olisi välttytty pitkältä sairastamiselta, kivuliailta toimenpiteiltä ja arvelta kyljessä – ja kuka tietää, mitä jälkiseuraamuksia keuhkoille on?
- KYSYMYS: OLIKO VAHINKOILMOITUS JOLTAKIN OSIN AIHEELLINEN?
 - **KYLLÄ**
 - **EI**
 - **KYSYMYS ON VÄÄRIN ASETETTU: NOSTA MOLEMMAT LAPUT**

Pikkupotilaan keuhkokuume jtk

- Terveysthuollon selvitys oli poikkeuksellisen perusteltu, mukana julkaisuja ja viittaus klinikan omaan kokemukseen vastaavista potilaista
- Antibioottihoito arvioitiin käypä hoidon mukaiseksi, koska todennäköinen aiheuttaja oli pneumokokki, mikä varmistuikin PCR-tutkimuksella märkänäytteestä
- Kotiutukset arvioitiin perustelluiksi kulloisessakin tilanteessa; lapsen voinnin oli päivystyksessä arvioinut erittäin kokenut lastentautien erikoislääkäri
- Empeeman kehittymistä ei aina voida estää adekvaatilla iv-antibioottihoidollakaan
- Korvattavaa hoitovahinkoa ei näin ollen olisi osoitettavissa

- KYSYMYS: PIDÄTKÖ RATKAISUA PERUSTELTUNA?
 - **KYLLÄ**
 - **EI**
 - **EN OSAA SANOA:** NOSTA MOLEMMAT LAPUT

Pikkupotilaan keuhkokuume – pohdintaa

- Vahinkoilmoitus kohdistui ensisijaisesti henkilöstön puutteelliseen ammattitaitoon ja sen lapselle aiheuttamaan kärsimykseen
- Terveystieteiden selvityksessä esitettiin toivomus, että vanhemmat voisivat jatkossa kuitenkin luottaa kyseisen sairaalan palveluihin, jos niitä tarvittaisiin
- Miten menetetty luottamus voidaan palauttaa?
- Vahinkoilmoituksessa pohdittiin tekemisten ja tekemättä jättämisten syy-seuraussuhteita; vastineessa perusteltiin lääketieteellisillä faktoilla ja klinikan omalla laajalla kliinisellä kokemuksella, miksi päättelyketju ei ollut oikea näennäisestä loogisuudesta huolimatta. Mutta miksi keskustelu pitikään käydä PVK:n kautta?
- Lapsi ei ollut saanut pneumokokkrokotetta (95% ikäluokasta on saanut), mitä ei korostettu vastineessa. Rokotusta suositeltiin otettavaksi seuraavan neuvolakäynnin yhteydessä. Miten ottaisit asian puheeksi vanhempien kanssa?

Potilas
Vakuutus
keskus